

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Poznaniu

LPO.410.20.1.2025

Ryszard Schnepf
Chargé d'affaires a. i.
Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej
w Republice Włoskiej

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/081 Wykorzystanie przez placówki zagraniczne środków finansowych przeznaczonych na ich utrzymanie

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
tel. 48616556200, lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Włoskiej ¹ , Via P.P. Rubens 20, 00197 Rzym
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Schnepf, Chargé d'affaires a. i., od 26 sierpnia 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Agnieszka Hoppen-Klikowicz, Chargé d'affaires a. i., od 1 czerwca 2024 r. do 25 sierpnia 2024 r., Anna Maria Anders, Ambasador, od 9 września 2019 r. do 31 maja 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Realizacja wydatków bieżących i majątkowych placówki zagranicznej. 2. Stan wyposażenia placówki zagranicznej w składniki rzeczowego majątku trwałego i ruchomego w stosunku do wykonywanych zadań i osiągnięcia założonych celów. 3. Realizacja wydatków na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz na dodatki zagraniczne. 4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań budżetowych placówki zagranicznej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2020 r. do 7 listopada 2025 r., tj. do dnia zakończenia czynności kontrolnych. W badaniach kontrolnych zostały wykorzystane również dowody sporządzone przed tym okresem, dotyczące zagadnień objętych kontrolą, mające wpływ na ocenę kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu.
Kontrolerzy	Joanna Piasecka-Girguś, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/138/2025 z 3 października 2025 r. Aleksandra Koszarek, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/137/2025 z 3 października 2025 r.

(akta kontroli str. 1-2, 8)

¹ Dalej Ambasada albo Placówka.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Wydatki bieżące i majątkowe Ambasady ponoszone były zgodnie z planem finansowym, na zadania związane z działalnością Placówki. Stan wyposażenia w składniki majątku trwałego pozwalał na wykonywanie zadań przypisanych placówce zagranicznej. Inwentaryzacja składników majątkowych została przeprowadzona zgodnie z wewnętrznymi regulacjami, a stwierdzone niedobory zostały wyjaśnione i rozliczone. Wykorzystywana przez Placówkę powierzchnia biurowa była wystarczająca. W okresie objętym kontrolą Ambasada zrealizowała m.in. remont dachu siedziby oraz rozpoczęła inwestycję dostosowującą jeden z budynków na potrzeby rezydencji Ambasadora. Jednocześnie stwierdzono, że w Wydziale Konsularnym i Polonii⁴ Ambasady od ponad 20 lat nie zapewniono toalety dla interesantów.

Wydatki ponoszone przez Ambasadę na dodatki zagraniczne oraz świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz członkom ich rodzin naliczane były w prawidłowej wysokości oraz, co do zasady, terminowo. Przydzielone członkom służby zagranicznej lokale mieszkalne spełniały normy powierzchni. Ambasada prawidłowo obciążała członków służby zagranicznej kaucjami z tytułu zabezpieczenia pokrycia szkód i braków w wynajmowanych lokalach oraz opłatami za zużycie energii elektrycznej oraz gazu.

Sprawozdania Rb-28PL oraz Rb-34PL sporządzane były terminowo, dane ujęte w sprawozdaniu Rb-28PL były zgodnie z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały m.in. na:

- nierzetelnym dokumentowaniu części wydatków, w tym braku analizy potrzeb ich poniesienia,
- oszacowaniu wartości jednego zamówienia niezgodnie z przepisami ustawy z 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁵ oraz zawarciu jednej umowy, pomimo, że przedmiot zamówienia nie spełniał wymagań określonych w specyfikacji warunków zamówienia.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej: WKiP.

⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, ze zm. Dalej: PZP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności⁶

OBSZAR	1. Realizacja wydatków bieżących i majątkowych placówki zagranicznej.
Opis stanu faktycznego	1.1 Wydatki Ambasady w poszczególnych latach objętych kontrolą wynosiły: • w 2020 r. – 3 062 985,83 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 929 453,04 EUR, wydatki bieżące 2 123 729,78 EUR, wydatki majątkowe 9 803,01 EUR; • w 2021 r. – 3 079 399,70 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 911 424,65 EUR, wydatki bieżące 2 142 005,72 EUR i wydatki majątkowe 25 969,33 EUR; • w 2022 r. – 2 840 298,24 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 842 428,03 EUR, wydatki bieżące 1 984 675,33 EUR i wydatki majątkowe 13 194,88 EUR; • w 2023 r. – 3 209 901,38 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 865 011,98 EUR, wydatki bieżące 2 248 774,95 EUR i wydatki majątkowe 96 114,45 EUR; • w 2024 r. – 3 778 818,03 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 982 354,98 EUR, wydatki bieżące 2 671 137,42 EUR i wydatki majątkowe 125 325,63 EUR; • w 2025 r. (I półrocze) – 2 220 596,03 EUR, w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych 684 739,76 EUR, wydatki bieżące 1 534 657,27 EUR i wydatki majątkowe 1 199 EUR. (akta kontroli str. 665-672, 675-678, 713-727, 738-744, 765-773, 776-779, 823-831, 834-837, 842-858, 927-935, 939-942, 1015-1024, 1027-1030, 1035-1054, 1072-1086, 1110-1113, 1116-1134, 1137-1168) Analiza 36 wydatków na zakup materiałów, wyposażania, usług oraz majątkowych w kwocie 847 526,26 EUR (4,47% ogółu wydatków poniesionych w latach 2020-2025 - I półrocze), wykazała, że były one celowe i służyły działalności Placówki. Przed dokonaniem wydatku, poza przypadkami opisanymi szerzej w sekcji <i>Stwierdzone nieprawidłowości</i>, przeprowadzono analizę określającą potrzebę dokonania zakupu i uzyskano zgodę Ministerstwa Spraw Zagranicznych⁷ na ich dokonanie. Wydatki dokonano w wysokościach wynikających z kwot ujętych w planie rzeczowo-finansowym Placówki, zatwierdzonym przez osoby upoważnione. (akta kontroli str. 9-12) 1.2 Placówka prowadziła rachunek dochodów, o którym mowa w art. 163 ust. 1-3 i 4 ustawy z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸. Jednostka nie pokrywała z tych środków zobowiązań dotyczących inwestycji i innych zakupów (dalszy opis w tym zakresie zamieszczono w punkcie 4.5 wystąpienia pokontrolnego).

⁶ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Dalej: MSZ.

⁸ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 ze zm.) Dalej: ufp.

1.3 W okresie objętym kontrolą Placówka przeprowadziła trzy zamówienia publiczne w trybie z wolnej ręki, tj. dwa na zakup samochodów⁹ i jedno na remont dachu siedziby Ambasady¹⁰ o łącznej wartości 635 136,82 EUR netto. Ustalenie szacunkowej wartości zamówienia na remont dachu siedziby Ambasady przeprowadzone zostało niezgodnie z § 8-10 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym¹¹, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto, w przypadku zamówienia na samochód wielofunkcyjny dokonano zakupu i odbioru pojazdu o innych parametrach niż określone w SWZ i „szacunku wartości zamówienia” oraz nie sporządzono protokołu zamówienia publicznego (druk ZP-WR), o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 18742-025)

1.4 Wydatki Ambasady na cele reprezentacyjne w 2020 r. wynosiły ogółem 58 215,59 EUR (1,9% ogółu wydatków), w tym na alkohol 8 868,31 EUR. W 2021 r. wydatki na cele reprezentacyjne wynosiły 42 411,37 EUR (1,4% ogółu wydatków), w tym na alkohol 3 825,14 EUR. W 2022 r. wydatki na cele reprezentacyjne wynosiły 41 050,09 EUR (1,4% ogółu wydatków), w tym na alkohol 4 949,12 EUR. W 2023 r. wydatki na cele reprezentacyjne wynosiły 44 821,15 EUR (1,4% ogółu wydatków), w tym na alkohol 1 177,85 EUR. W 2024 r. wydatki na cele reprezentacyjne wynosiły 64 510,84 EUR (1,7% ogółu wydatków), w tym na alkohol 4 602,57 EUR. W 2025 r. (I półrocze) wydatki na cele reprezentacyjne wynosiły 41 209,50 EUR (1,9% ogółu wydatków), w tym na alkohol 2 524,89 EUR. W okresie objętym kontrolą Ambasada nie ponosiła wydatków na zakupy papierosów.

Analiza wydatków na zakup artykułów – alkoholi na cele reprezentacyjne w kwocie 5 980,52 EUR (2,2% ogółu wydatków na cele reprezentacyjne) wykazała, że gospodarka tymi artykułami w latach 2020-2025 (I półrocze) przebiegała zgodnie z regulacją określoną w § 28 Zarządzenia nr 2 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z 11 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku na placówkach zagranicznych podległych Ministrowi Spraw Zagranicznych¹². Analiza wydatków na artykuły spożywcze w kwocie 10 797,89 EUR (4% ogółu wydatków na artykuły reprezentacyjne), poniesionych w latach 2020-2025 (I półrocze) wykazała, że na rachunkach brak było adnotacji Kierownika Placówki o wydaniu tych artykułów do zużycia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 237-430)

⁹ Zamówienie znak AMB.RZYM 207.7.2024, pn. *Dostawa samochodu wielofunkcyjnego na potrzeby Ambasady RP w Rzymie*, wartość szacunkowa 56 540,27 EUR netto oraz AMB.RZYM 023-11-2023 *Zakup limuzyny flagowej na potrzeby Ambasady RP w RW z siedzibą w Rzymie*, wartość szacunkowa 90 376,55 EUR netto.

¹⁰ Zamówienie znak AMB.RZYM 270.4.2024, pn. *Remont części dachu, balkonów, tarasów oraz pomieszczenia na IV kondygnacji, gmachu ambasady RP w Rzymie. Via P.P. Rubens 20, Rzym 00197*, wartość szacunkowa 488 220,00 EUR netto.

¹¹ Dz.U. z 2021 r., poz. 2458.

¹² Dalej: Instrukcja w sprawie gospodarowania składnikami majątku.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Spośród 36 objętych kontrolą wydatków Ambasada nie we wszystkich przypadkach rzetelnie dokumentowała potrzebę ich dokonania. W trakcie kontroli stwierdzono w tym zakresie poniższe nieprawidłowości:

a) w dokumentacji dotyczącej sześciu¹³ brak było analizy potrzeb ich dokonania lub dokumentacji potwierdzającej, że wybrana została najkorzystniejsza oferta. Działanie takie było niezgodne z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 3 zarządzenia nr 13 Ministra Spraw Zagranicznych z 23 kwietnia 2010 r. w sprawie umów cywilnoprawnych zawieranych na potrzeby Ministerstwa Spraw Zagranicznych oraz placówek zagranicznych¹⁴. Stosownie do ww. regulacji, zawarcie umowy cywilnoprawnej na potrzeby placówki zagranicznej wymaga pisemnego uzasadnienia określającego przynajmniej potrzebę zawarcia umowy i przydatności jej rezultatu dla realizacji zadań komórki organizacyjnej lub placówki zagranicznej zaś dokumentacja dotycząca zawarcia umowy powinna w sposób jednoznaczny dowodzić, że wybrana została oferta najkorzystniejsza lub że niemożliwe było porównanie ofert;

b) trzy umowy¹⁵ przed ich zawarciem nie zostały poddane wstępnej kontroli głównego księgowego. Było to niezgodne z § 11 ust. 1 zarządzenia w sprawie umów cywilnoprawnych oraz art. 54 ust. 1 pkt 3 lit. a) ufp. Powyższe regulacje stanowią, że główny księgowy dokonuje wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym;

c) jedna z umów¹⁶ nie zawierała klauzuli o zawarciu umowy w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, co było niezgodne z § 9 ust. 11 zarządzenia w sprawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 9-203)

Kierownik Ambasady wyjaśnił¹⁷, że w zasobach Ambasady nie odnaleziono dokumentacji dotyczącej potrzeb zawarcia umowy i wyboru najkorzystniejszej oferty. W zakresie umów, w których brak jest wstępnej kontroli głównego księgowego oraz umowy, w której brak obowiązkowej klauzuli o jej zawarciu w wyniku przeprowadzonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, Kierownik Placówki podał, że nie ma wiedzy na ten temat.

(akta kontroli str. 1179-1190)

2. Placówka, 30 grudnia 2021 r. poniosła wydatek w kwocie 21 500,00 EUR, pomimo, że nie posiadała dowodu księgowego, o którym mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości¹⁸. Powyższy przepis stanowi, że podstawą zapisów w księgach rachunkowych są dowody księgowe

¹³ Dotyczyło to wydatków na zakup: przełączników CISCO – kwota 5 189,00 EUR, komputerów przenośnych – kwota 10 800,00 EUR, opon do samochodów służbowych – 2 120,00 EUR, grzejników z zaworami – kwota 1 995,49 EUR oraz wymianę rozdzielni średniego napięcia – kwota 12 320 EUR, malowania pomieszczeń w Ambasadzie – kwota 7 500,00 EUR.

¹⁴ Dz. Urz. Ministra Spraw Zagranicznych, Nr 2 poz. 22. Dalej: zarządzenie w sprawie umów cywilnoprawnych.

¹⁵ Umowy zawarte zostały w 2021 r. i dotyczyły wykonania aplikacji na urządzenia mobilne, nagrania filmu oraz przygotowania do digitalizacji archiwum.

¹⁶ Umowa z 2024 r. dotycząca zakupu urządzeń sieciowych.

¹⁷ Na pytania kierowane w niniejszej kontroli do Kierownika Placówki, odpowiadała upoważniona Główna Księgowa.

¹⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm. Dalej: ustawa o rachunkowości.

zewnętrzne obce otrzymane od kontrahentów stwierdzające dokonanie operacji gospodarczej.

Powyższy wydatek został poniesiony w związku z realizacją umowy z 2 listopada 2021 r., nr Amb.Rzym. 7129.87.2021, z tytułu przygotowania do digitalizacji archiwum Centralnego Ośrodka Duszpasterstwa w Rzymie (1939-2003) przy kościele św. Stanisława Biskupa Męczennika - projekt pilotażowy, zawartej z Chiesa ed Ospizio di San Stanislao (Kościół i Hospicjum św. Stanisława), z siedzibą w Rzymie. Przedmiot umowy, tj. kwerenda pilotażowa, została przeprowadzona przez Interdyscyplinarne Centrum Badawcze Uniwersytetu Warszawskiego „Tożsamość – Dialog – Bezpieczeństwo”. Z tytułu wykonania przedmiotu umowy Uniwersytet Warszawski Interdyscyplinarne Centrum Badawcze Uniwersytetu Warszawskiego wystawił fakturę nr 9309000001 z 28 grudnia 2021 r. w kwocie 19 350,00 EUR na rzecz Kościoła i Hospicjum św. Stanisława. W § 5 ust. 2 ww. umowy z 2 listopada 2021 r. wynagrodzenie miało zostać wypłacone w terminie 21 dni od dnia otrzymania przez Placówkę prawidłowo wystawionej faktury/rachunku/noty.

(akta kontroli str. 9-12, 25-41)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że nie ma wiedzy z czego dokładnie wynika różnica pomiędzy kwotą określoną w umowie z 2 listopada 2021 r., a fakturą wystawioną przez Uniwersytet Warszawski.

(akta kontroli str. 1179-1190)

3. W Placówce nierzetelnie dokumentowano wydatki na cele reprezentacyjne. Spośród ośmiu objętych analizą wydatków na ten cel, w przypadku czterech, poniesionych w 2021 r. oraz w latach 2023-2025 (I półrocze), dotyczących artykułów żywnościowych, w dokumentacji brak było adnotacji Kierownika Placówki lub osoby przez niego upoważnionej, o której mowa w § 28 ust. 2 zarządzenia w sprawie wprowadzenia instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku, o treści „polecam wydanie do bezpośredniego zużycia”.

(akta kontroli str. 258-276)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że brak stosownej adnotacji wynikał z niedopatrzenia. Wyjaśnił także, że dowody księgowe dotyczyły wydatku na artykuły spożywcze przeznaczone m.in. na obchody Święta Konstytucji 3-go Maja, które zawsze wymaga wyjątkowego zaangażowania całego personelu Ambasady, obarczonego w tym czasie dodatkowymi obowiązkami. W wyjaśnieniach, Kierownik Placówki podał, że dołożone zostaną starania, aby bardziej wnikliwie weryfikować dokumenty księgowe.

(akta kontroli str. 1179-1190)

4. Ambasada dokonała oszacowania wartości zamówienia niezgodnie z § 8-10 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym. Zgodnie z art. 28 PZP, podstawą ustalenia wartości zamówienia jest, ustalone z należytą starannością, całkowite, szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy bez podatku od towarów i usług. Stosownie natomiast do art. 34 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy z 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane, to wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie planowanych kosztów

prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym. Metoda i podstawa obliczania planowanych kosztów prac projektowych i robót budowlanych została określona w ww. rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Technologii z 20 grudnia 2021 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

W zamówieniu AMB.RZYM. 270.4.2024 „Remont części dachu, balkonów, tarasów oraz pomieszczenia na IV kondygnacji, gmachu Ambasady RP w Rzymie Via P.P. Rubens 20, Rzym 00197” wartość szacunkowa została określona na podstawie rozeznania rynku, z wykorzystaniem programu funkcjonalno-użytkowego i uśrednienia cen podanych w ofertach złożonych przez dwie firmy, a nie programu funkcjonalno-użytkowego i wskaźników cenowych. Określona tą metodą wartość szacunkowa wyniosła 695 307,11 EUR. Dodatkowo, w programie funkcjonalno-użytkowym nie wskazano imienia i nazwiska osoby opracowującej dokument, co było niezgodne z § 17 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego¹⁹. W opracowanym programie funkcjonalno-użytkowym nie został także określony autor.

(akta kontroli str. 1876-1945, 2004-2011)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że *Zgodnie z zaakceptowanym przez Dyrektora Generalnego wnioskiem o akceptację, warunki szacowania wartości przedmiotu zamówienia zostały spełnione. W załączeniu wnioszek wraz z kompletem dokumentacji w tym kopią dokumentu „Planowane koszty prac projektowych oraz planowane koszty robót budowlanych określone w programie funkcjonalno-użytkowym”, gdzie wartość szacunkowa została określona na 694 691,56 euro netto. Rozpoznanie rynku jest częścią szacowania wartości zamówienia pozwalającą określić ceny rynkowe na czas realizacji Zamówienia.*

(akta kontroli str. 1170-1178, 1183)

NIK wskazuje, że zastosowana metodyka oszacowania wartości zamówienia nie była zgodna z metodyką określoną w § 8-10 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 20 grudnia 2021 r., ponieważ podstawą obliczenia planowanych kosztów robót budowlanych, a na ich podstawie prac projektowych, powinien być program funkcjonalno-użytkowy i wskaźniki cenowe. Tymczasem zamawiający przyjął, bez weryfikacji, ceny podane przez dwie firmy spośród czterech, do których wysłano zapytanie.

W odniesieniu do braku wskazania autora programu funkcjonalno-użytkowego Kierownik Placówki wyjaśnił, że wykorzystano opracowanie Pracownika MSZ, który nie jest już zatrudniony. Zmodyfikowany dokument to praca zespołu *Biura Inwestycji i Ambasady, stąd zastosowano zapis „Autor: Biuro Inwestycji/Ambasada”.*

¹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 2454

(akta kontroli str. 1170-1178, 1183)

4. W postępowaniu przeprowadzonym w trybie z wolnej ręki, którego przedmiotem była dostawa samochodu wielofunkcyjnego na potrzeby Ambasady RP w Rzymie (Amb.Rzym.270.7.2024) zawarto umowę na dostawę pojazdu, który nie spełniał wymagań dotyczących długości. W SWZ oraz w załączniku nr 1 do umowy „Szczegółowy opis przedmiotu zamówienia” wskazano wymaganą minimalną długość samochodu – 6 000 mm. Tymczasem, z oferty zaproszonego do negocjacji wykonawcy wynika, że długość 6 000 mm to długość pojazdu z otwartą klapą bagażnika. Zaoferowany i kupiony przez Ambasadę samochód z zamkniętymi tylnymi drzwiami miał długość 5 140 mm, czyli nie spełniał wymagań minimalnych. Już po podpisaniu umowy z wykonawcą, członkowie komisji przetargowej sporządzili dokument o nazwie „wyjaśnienie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej”, w której wskazano, że pomyłka dotyczyła określenia długości samochodu. Według ww. notatki, zamiast długości 6 000 mm powinno być 5 000 mm. Dodatkowo notatka nie została zaakceptowana przez Kierownika Zamawiającego, który zatwierdził SWZ, a żaden z członków Komisji nie miał uprawnień do wykonywania czynności Zamawiającego. Ponadto, w wyjaśnieniu Komisji wskazano, że pomyłka ta na etapie szacowania wartości zamówienia nie miała znaczenia, bo złożono dwie oferty, zatem odbiorcy zapytania prawidłowo zinterpretowali zapytanie dotyczące długości samochodu. W postępowaniu nie sporządzono protokołu zamówienia publicznego (druk ZP-WR) z tego postępowania, a w Ambasadzie brak było dokumentacji z szacowania wartości.

(akta kontroli str. 1946-2003, 2004-2011, 2027-2048)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że *Placówka podjęła szereg działań zmierzających do ustalenia braku w dokumentacji postępowania druku ZP-WR, którego przedmiotem była dostawa pojazdu wielofunkcyjnego na potrzeby Ambasady RP w Rzymie, bez pozytywnego rezultatu*. Kierownik Działu Administracyjnego wyjaśnił, że *dokumentacja placówki nie zawiera ofert złożonych w procesie szacowania wartości zamówienia*. W wyjaśnieniach nie odniesiono się do przyczyn zakupu i odbioru przedmiotu zamówienia o innych parametrach niż opisane w SWZ.

(akta kontroli str. 1170-1178, 1183)

OCENA CZĄSTKOWA

Wydatki bieżące i majątkowe Ambasady ponoszone były zgodnie z planem finansowym, na zadania związane z działalnością Placówki. Stwierdzono przypadki nierzetelnego dokumentowania wydatków, w tym braku analizy potrzeb ich poniesienia. W przeprowadzonych postępowaniach o udzielenie zamówień publicznych stwierdzono nieprawidłowości polegające na oszacowaniu wartości zamówienia niezgodnie z przepisami PZP oraz zawarciu umowy, pomimo że przedmiot zamówienia nie spełniał wymagań określonych w specyfikacji warunków zamówienia.

2. Stan wyposażenia placówki zagranicznej w składniki rzeczowe majątku trwałego i ruchomego w stosunku do wykonywanych zadań i osiągnięcia założonych celów.

Opis stanu
faktycznego

2.1 W Ambasadzie, zasady przyjęcia i ewidencjonowania środków trwałych określone zostały w instrukcjach obiegu oraz kontroli dokumentów księgowych w jednostce budżetowej²⁰.

Zadania związane z nadaniem środkom trwałym symboli Klasyfikacji Środków Trwałych (KŚT), w latach 2021 (marzec) – 2025 (sierpień) należały do pracownika Wydziału Administracyjnego. Od sierpnia 2025 r., w związku z przeniesieniem ww. pracownika do innej placówki, jego stanowisko pozostało nieobsadzone. Zadania w tym zakresie wykonywał Kierownik Wydziału Administracyjnego.

Księga inwentarzowa środków bilansowych, księga inwentarzowa środków pozabilansowych, karty inwentarzowe pomieszczeń, karty wyposażenia indywidualnego i karty wyposażenia mieszkań prowadzone były w programie Lupine, zgodnie z Instrukcją w sprawie gospodarowania składnikami majątku. Salda ksiąg inwentarzowych były zgodne z saldami ksiąg rachunkowych.

(akta kontroli str. 493-516, 524-573, 1516-1520)

2.2 - 2.4 Analiza pięciu nabytych przez Placówkę środków trwałych²¹ wykazała, że nadane zostały im odpowiednie symbole KŚT. Środki trwałe zostały przyjęte do ewidencji w prawidłowych wartościach, zwiększenia stanu środków trwałych dokonywano w dacie przyjęcia do użytkowania. W analizowanych przypadkach nie stwierdzono ulepszeń środków trwałych powodujących powiększenie ich wartości.

(akta kontroli str. 1873)

2.5 W Placówce, w latach 2021-2024, powołane zostały komisje ds. likwidacji składników majątku ruchomego. Do ich zadań należała ocena przydatności użytkowej składników majątku placówki, której wynik, w przypadku stwierdzenia utraty wartości użytkowej rzeczy ruchomych udokumentowany został w protokołach skreślenia z ewidencji środków bilansowych lub pozabilansowych. Przyczyną skreślenia była utrata wartości użytkowej w wyniku zniszczenia albo zużycia, środki poddano utylizacji i skreślono z ewidencji.

(akta kontroli str. 1836-1871)

W okresie objętym kontrolą dokonano sprzedaży jednego samochodu²² będącego w użytkowaniu Ambasady. Sprzedaż nastąpiła w związku z likwidacją etatu samochodowego w Ambasadzie. Sprzedaż przeprowadzono zgodnie z § 17 i 18 Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku, w drodze przetargu publicznego. Szacowanie wartości samochodu dokonane zostało w oparciu o rozeznanie cen na rynku z wykorzystaniem ogłoszeń zamieszczanych na kilku portalach, oszacowana cena została zaakceptowana

²⁰ Kolejno była to instrukcja z 1 lutego 2018 r., 1 grudnia 2020 r., 1 września 2024 r. oraz 1 stycznia 2025 r.

²¹ Kontrolą objęto zakup środków trwałych na łączną kwotę 197 862,10 EUR: defibrylatora AED – 1 199,00 EUR, samochodu Mercedes Benz S – 91 647,48 EUR, serwera – 4 114,62 EUR, samochodu Mercedes Benz kl. V – 61 900 EUR, urządzeń Cisco – 39 000 EUR.

²² Lancia Delta – sprzedaż w 2021 r.

przez MSZ. W pierwszym przetargu nie wpłynęła żadna oferta na zakup, w kolejnym jedna, oferowana cena przewyższała wartość wywoławczą.

W latach 2020-2025, do czasu kontroli, nie sprzedawano środków majątkowych pracownikom Ambasady.

(akta kontroli str. 1530-1531)

2.6 W Ambasadzie prowadzono analitykę do konta 080 – *Środki trwałe w budowie (inwestycje)* pozwalającą na wyodrębnienie kosztów inwestycyjnych według rodzajów poniesionych nakładów²³. W latach 2020-2025 (I półrocze) na koncie 080 nie odnotowano obrotów.

(akta kontroli str. 1771-1782)

2.7 Według postanowień polityki rachunkowości obowiązującej w Ambasadzie²⁴, inwentaryzacja składników majątkowych powinna zostać przeprowadzona w następujących terminach:

- raz na trzy lata środków trwałych znajdujących się na terenie strzeżonym,
- raz w ciągu dwóch lat zapasów materiałów i towarów w magazynach, dla których prowadzona jest ewidencja ilościowo-wartościowa,
- co roku, aktywów (materiałów i towarów) znajdujących się na terenie niestrzeżonym bądź innych składników ujętych wyłącznie w ewidencji ilościowej, a także należności i zobowiązań oraz gotówki w kasie.

(akta kontroli str. 469-492, 574-580)

Ambasada przeprowadziła w latach 2020-2024 inwentaryzację na dzień 31 grudnia każdego roku środków pieniężnych, rozrachunków oraz pozostałych aktywów i pasywów. Placówka nie posiadała magazynów, dla których prowadzona była ewidencja ilościowo-wartościowa.

Ostatnią inwentaryzację składników majątkowych w Ambasadzie przeprowadzono w okresie od 9 września 2024 r. do 1 października 2024 r. W jej wyniku stwierdzone zostały niedobory dwóch składników o łącznej wartości 16 923 EUR. Niedobory zostały uznane za niezawinione i rozliczone. Wcześniejszą inwentaryzację przeprowadzono za 2021 r. Wykazała ona znaczne różnice składników bilansowych na kwotę 83 887,54 EUR. Placówka terminowo przekazała sprawozdanie z inwentaryzacji do MSZ. Stwierdzone niedobory zostały wyjaśnione i rozliczone po upływie dwóch lat, co wynikało z terminu zatwierdzenia inwentaryzacji przez MSZ. Wobec osoby uznanej za winną zaistniałych różnic wszczęte zostało postępowanie dyscyplinarne.

(akta kontroli str. 2086-2155)

2.8-2.10 Według stanu na 1 stycznia 2020 r. Ambasada dysponowała łącznie 24 nieruchomościami, z tego: trzema budynkami biurowymi²⁵, 16 mieszkaniami, jedną rezydencją Ambasadora oraz jednym budynkiem, w którym znajdowała się stacja transformatorowa i dwoma budynkami o funkcji garażu. Jeden budynek nie był wykorzystywany ze względu na przygotowania do

²³ W tym budowa obiektu/ulepszenie obejmujące m.in. prace przygotowawcze i projektowe, budowę, pierwsze wyposażenie.

²⁴ Dokumentacja opisująca przyjęte zasady (politykę) rachunkowości w Ambasadzie RP w Rzymie z 2 stycznia 2025 r., 31 stycznia 2023 r., z 1 sierpnia 2012 r.

²⁵ W jednym budynku powierzchnia mieszkaniowa.

kompleksowego remontu obiektu²⁶. Spośród ww. 24 nieruchomości, 17 było wynajmowanych (mieszkania, rezydencja Ambasadora oraz budynek WKiP), a pozostałe sześć stanowiło własność Ambasady. Według stanu na 30 czerwca 2025 r. Ambasada miała w dyspozycji o jedną nieruchomość więcej, w porównaniu do 2020 r.²⁷ W badanym okresie Placówka nie nabywała nieruchomości.

(akta kontroli str. 2190-2191)

W lokalizacji przy Via P.P. Rubens mieściła się siedziba Ambasady – budynek główny, budynek administracji oraz stacja transformatorowa i garaż²⁸. W budynku głównym Ambasady, o powierzchni użytkowej 2 600 m², mieściły się m.in.: gabinet Ambasadora, pokoje biurowe Wydziału Polityczno-Ekonomicznego, pomieszczenia reprezentacyjne, Ataszat Obrony, biuro Oficera Łącznikowego Policji, a także dwa mieszkania służbowe i dwa pokoje gościnne. Według stanu na 31 października 2025 r., w budynku głównym Ambasady, średnio na jednego pracownika przypadało 68 m² powierzchni biurowej. W budynku administracji, o powierzchni użytkowej 360 m², mieściły się m.in. pokoje biurowe Referatu Finansowego i Wydziału Administracyjnego. Średnia powierzchnia biurowa przypadająca na pracownika wynosiła 51 m². Na cele biurowe²⁹ i reprezentacyjne wykorzystywane było łącznie 84% powierzchni użytkowej budynków. Ambasada w swojej siedzibie udostępniała pomieszczenia biurowe dla Ataszatu Obrony. Na podstawie zawartego porozumienia³⁰, Ambasada obciążała Ministerstwo Obrony Narodowej kosztami eksploatacji (kosztami wspólnymi).

W trakcie kontroli ustalono, że w pomieszczeniach budynku administracyjnego należącego do Ambasady doszło do zawilgocenia i zagrzybienia, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2984-2990)

Od 2005 r. Placówka wynajmuje³¹ na potrzeby WKiP budynek przy Via di San Valentino 12/14 w Rzymie. Powierzchnia użytkowa wynajmowanego budynku wynosiła 323,00 m² i całość była wykorzystywana na cele biurowe³². Według

²⁶ Po likwidacji Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji i przejęciu nieruchomości przez MSZ rozważano różne sposoby zagospodarowania nieruchomości, pierwotnie na rezydencję Ambasadora RP w Rzymie, następnie z uwagi na trudną sytuację lokalową Instytutu Polskiego w Rzymie na siedzibę Instytutu Polskiego lub Ambasady RP przy Stolicy Apostolskiej. Następnie podjęto decyzję o umieszczeniu w obiekcie Stałego Przedstawicielstwa RP przy ONZ w Rzymie utworzonego decyzją nr 29 Ministra SZ z dnia 21 kwietnia 2021 r. Podjęto przygotowania do kompleksowego remontu obiektu. Jednakże decyzją Ministra Spraw Zagranicznych z 16 kwietnia 2024 r. SP RP przy ONZ zostało zlikwidowane. Podjęto decyzję o zaadaptowaniu obiektu na Rezydencję Ambasadora RP w Rzymie.

²⁷ Zmianie uległy najmowane nieruchomości wykorzystywane na cele mieszkalne.

²⁸ Budynek stacji transformatorowej o powierzchni 28,50 m², garaż o powierzchni 157,55 m².

²⁹ Do powierzchni biurowej nie wliczano powierzchni łazienek, korytarzy, klatek schodowych, itp.

³⁰ Porozumienie z 20 października 2006 r. pomiędzy Ministerstwem Spraw Zagranicznych a Ministerstwem Obrony Narodowej w sprawie funkcjonowania ataszatów obrony w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, zmienione aneksami nr 1 z 30 maja 2014 r., nr 2 z 20 grudnia 2017 r. i nr 3 z 19 grudnia 2018 r.

³¹ Na podstawie Umowy najmu budynku mieszkalnego przeznaczonego na użytek inny niż mieszkalny z dnia 30 grudnia 2004 r., zmienionej aneksami z 14 października 2010 r., 19 grudnia 2013 r., 11 października 2016 r. i 20 lutego 2023 r.

³² W tym m.in. korytarze, klatka schodowa, łazienki, archiwum, magazyn.

stanu na 31 października 2025 r. w budynku pracowało 13 osób. Na jednego pracownika przypadało 24,8 m² powierzchni biurowej.

(akta kontroli str. 2401-2402)

W trakcie przeprowadzonych oględzin³³ ustalono, że warunki lokalowe obecnej siedziby WKiP nie zapewniają pracownikom i interesantom odpowiedniego poziomu usług. Przy wejściu do budynku znajdował się niedziałający detektor metali (bramka). Konsul wyjaśnił, że bramka jest wyłączona z uwagi na brak certyfikacji urządzenia i brak możliwości jej użytkowania. W budynku nie było wyodrębnionej toalety dla interesantów, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Budynek nie był również przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi. Konsul wyjaśnił, że w przypadku potrzeby wjazdu osoby na wózku inwalidzkim do budynku wykorzystywana jest płyta nakładana na schody przez pracowników Konsulatu. Wejście do pokoju rozmów od strony biurowej umiejscowione było w szafie wnękowej za stanowiskiem pracy, wejście dla klienta umiejscowione było od strony korytarza. Drzwi i okna nie domykały się.

(akta kontroli str. 2403-2471, 2966-2983)

W Ambasadzie, w 2024 r., odbyły się oględziny nieruchomości stanowiących jej zasób przeprowadzone przez pracowników MSZ³⁴. Skutkowały one decyzjami o charakterze zarządczym o zakresie planowanych remontów i inwestycji. Przedmiotem oględzin był także WKiP.

Kwestia zmiany siedziby WKiP rozpatrywana była kilkakrotnie, tj. w latach 2012/2013, 2016 oraz 2018/2019, jednak ostatecznie nie doszło do finalizacji prac, pomimo podpisania w 2019 r. umowy przedwstępnej. W listopadzie 2023 r., ówczesna Ambasador RP sporządziła notatkę dotyczącą stanu bezpieczeństwa oraz technicznego budynku siedziby WKiP Ambasady RP w Rzymie. Wskazano w niej, że w budynku, od momentu jego najmu, czyli od 30 grudnia 2004 r. nie zostały wykonane żadne prace remontowe, a aktualny stan nie pozwala na normalne i bezpieczne funkcjonowanie urzędu. Wskazano, że budynek nie spełnia norm stawianych budynkom biurowym, w tym brak w niej toalety dla interesantów, naruszone są zasady BHP czy dotyczące przetwarzania danych osobowych, a lokalizacja jest trudnodostępna komunikacją miejską z centrum Rzymu, podkreślono bardzo zły stan techniczny budynku i zawnioskowano o nakreślenie planu dalszych działań oraz podjęcie decyzji o kontynuacji starań dotyczących zmiany siedziby Wydziału i umożliwienia opuszczenia dotychczasowego lokalu.

W 2024 r. Dyrektor Generalny Służby Zagranicznej, po przeprowadzeniu oględzin, w odniesieniu do lokalizacji WKiP umiejscowionego w najmowanym od 21 lat budynku o charakterze mieszkalnym, podjął decyzję o pozostawieniu tego Wydziału w dotychczasowej lokalizacji. Wskazał, że zmiana siedziby Wydziału powinna być ściśle powiązana z wejściem w życie planowanych zmian prawnych i organizacyjnych regulujących służbę konsularną (tzw. nowy model konsularny) – bez określenia terminu ich wprowadzenia. Wskazano, że w pionie konsularnym trwają prace zmierzające do przeniesienia większej liczby usług konsularnych do

³³ W dniu 23 października 2025 r.

³⁴ Ostatnie oględziny udokumentowane notatką z 7 listopada 2024 r., znak BINW.211.19.2024/1 – Notatka informacyjna po Delegacji Dyrektora Generalnego SZ R. Wiśniewskiego do Rzymu.

przestrzeni cyfrowej, co ma skutkować zmianą charakteru powierzchni do obsługi interesantów konsularnych, a nowa powierzchnia Wydziału powinna uwzględniać powyższe zmiany, a być może nawet być pionierem tych rozwiązań.

Po wizycie przedstawicieli Biura Bezpieczeństwa Dyplomatycznego MSZ zrealizowanej w lipcu 2025 r. sformułowano wnioski związane z bezpieczeństwem WKiP, tj. wnioskowano o uzupełnienie braków: montaż systemu klucza generalnego i systemu kontroli dostępu, systemu sygnalizacji włamania i napadu, wyposażenia pomieszczeń serwerowni, wyposażenia pokoju rozmów m.in. w przycisk napadowy. W odniesieniu do zabezpieczeń budowlano-mechanicznych zalecono naprawę lub wymianę bram wraz z furtkami, drzwi zewnętrznych dla pracowników, drzwi pomiędzy poczekalnią konsularną a strefą biurową. Zalecono także naprawę lub zakup stacjonarnego detektora metalu. W trakcie kontroli NIK wnioski były w trakcie realizacji.

(akta kontroli str. 2403-2471)

W latach 2020-2025 (I półrocze) za najem budynku WKiP Placówka zapłaciła łącznie 979 098,04 EUR³⁵, a za najem rezydencji Ambasadora 622 500 EUR³⁶.

Jeden budynek będący budynkiem Skarbu Państwa o łącznej powierzchni 784 m² był wyłączony z użytkowania. Budynek był w trakcie przygotowania do remontu z przeznaczeniem na rezydencję Ambasadora. Koszty bieżące utrzymania budynku w latach 2020-2025 wyniosły łącznie 154 509,76 EUR³⁷. W 2025 r. poniesiono wydatek w wysokości 41 070 EUR na prace projektowe związane z nieruchomością.

(akta kontroli 2399-2402, 2480-2497)

Ambasada zapewniała członkom służby zagranicznej nieodpłatne korzystanie z wyposażonych lokali mieszkalnych. Lokale mieszkalne były wynajmowane według potrzeb aktualnie zatrudnionych w Placówce pracowników. W okresie objętym kontrolą dokonywano najmu nieruchomości – rezydencji dla Ambasadora. Przed zawarciem umowy dokonano analizy pięciu ofert najmu, a po nieskuteczności tego postępowania, ponowiono wystąpienie o ofertę o najem innego lokalu. Przeprowadzono negocjacje w celu zawarcia umowy na najem nieruchomości. Ponadto Placówka dysponowała dwoma mieszkaniami służbowymi na terenie Ambasady³⁸. Z mieszkań korzystali pracownicy Ambasady i Ataszatu Obrony.

(akta kontroli str. 2190-2397, 2398, 2401-2402)

W latach 2020-2023 (do 31 marca) powierzchnia lokali mieszkalnych, z których korzystali członkowie służby zagranicznej była zgodna z obowiązującymi ówczesnie normami, tj. rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce

³⁵ 168 000 EUR w 2020 r., 168 000 EUR w 2021 r., 168 000 EUR w 2022 r., 185 550 EUR w 2023 r., 192 444,04 EUR – w 2024 r., 97 104 EUR w 2025 r.

³⁶ Po 120 000 EUR w latach 2020-2023, w 2024 r. 90 000 EUR, a w I połowie 2025 r. (miesiące luty-czerwiec) 52 500 EUR

³⁷ 26 876,09 EUR w 2020 r., 34 101,04 EUR w 2021 r., 26 237,73 EUR w 2022 r., 6 333,15 EUR w 2023 r., 12 286,18 EUR w 2024 r., 48 675,76 EUR w 2025 r.

³⁸ Dodatkowo Ambasada posiadała budynek z przeznaczeniem na rezydencję Ambasadora (w trakcie procesu inwestycyjnego).

zagranicznej³⁹. Placówka nie przeprowadziła rozeznania rynku przed najmem lokali w latach 2020-2024, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2190-2397, 2398, 2401-2402)

Lokal⁴⁰ w budynku głównym Ambasady o powierzchni 50 m², wynajmowany był w miarę potrzeb pracownikom MSZ oraz pracownikom innych resortów. Z tego tytułu w Ambasadzie w poszczególnych latach 2020-2025 (I półrocze) uzyskano dochody odpowiednio w kwocie: 180 EUR, 1 900 EUR, 6 300 EUR, 4 065 EUR, 5 400 EUR i 210 EUR.

(akta kontroli 2777-2957)

W okresie objętym kontrolą wydatki poniesione przez Ambasadę z tytułu najmu mieszkań dla członków służby zagranicznej i rezydencji Ambasadora wyniosły ogółem 3 095 846,58 EUR⁴¹.

(akta kontroli str. 2399-2400)

W latach 2020-2025 (I półrocze) nie wpływały skargi i wnioski dotyczące warunków lokalowych.

(akta kontroli str. 3014)

2.11 Według stanu na 30 czerwca 2025 r. na koncie 011 – *Środki trwałe*, zaewidencjonowanych było 19 rzeczowych środków trwałych na łączną kwotę 16 971 709,45 EUR⁴², w tym osiem samochodów o wartości 319 348,50 EUR. W porównaniu do stanu na 1 stycznia 2020 r. nastąpił wzrost wartości środków trwałych o 58 902,48 EUR (tj. o 0,3 %), w tym w zakresie środków transportu o 41 097,52 EUR (tj. o 22,6%).

Według stanu na 30 czerwca 2025 r. na koncie 013 – *Pozostałe środki trwałe w użyciu (wyposażenie jednostki)* znajdowało się 937 rzeczowych środków trwałych o łącznej wartości księgowej 1 132 127,53 EUR⁴³. W porównaniu do stanu na dzień 1 stycznia 2020 r. nastąpił spadek ilości i wartości wyposażenia jednostki o 111 sztuk i o 224 812,8 EUR (tj. o 16,6%).

Kontrola pięciu⁴⁴ dowodów zakupu sprzętu i wyposażenia o wartości ogółem 197 861,10 EUR wykazała, że zakupy zostały dokonane po przeprowadzeniu analiz potrzeb. Zakupione środki trwałe zostały w pełni rozdysponowane.

(akta kontroli str. 1768-1770, 1783-1806)

³⁹Dz.U. z 2015 r., poz. 1837. Dalej: rozporządzenie w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej. Zgodnie z art. 85a pkt 2 ustawy o służbie zagranicznej w okresie od dnia 16 czerwca 2021 r. do dnia 31 grudnia 2024 r. w sprawach uprawnień i świadczeń przysługujących członkowi służby zagranicznej stosuje się przepisy art. 29 ustawy o służbie zagranicznej z dnia 27 lipca 2001 r. oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 30 tej ustawy (tj. rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej).

⁴⁰ Lokal znajdujący się w przyziemiu, składający się z dwóch pokoi, łazienki i kuchni.

⁴¹ Odpowiednio w kolejnych latach: 493 000,00 EUR, 574 300,00 EUR, 588 550,00 EUR, 589 534,48 EUR, 560 038,24 EUR, 290 423,86 EUR.

⁴² Tj.: grupa 0 – Grunty, grupa 1 – Budynki i lokale i grupa 7 – Środki transportu

⁴³ Grupy: 4 – Kotły i maszyny energetyczne, 5 – Specjalistyczne maszyny i aparaty, 6 – Urządzenia techniczne i 8 – Narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie.

⁴⁴ Zakup: defibrylatora AED – 1 199,00 EUR, samochodu Mercedes Benz S – 91 647,48 EUR, serwera – 4 114,62 EUR, samochodu Mercedes Benz kl. V – 61 900 EUR, urządzeń Cisco – 39 000 EUR.

W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 28 lutego 2021 r. Ambasada miała przyznanych przez MSZ siedem etatów samochodowych. Od 1 marca 2021 r. do 30 lipca 2024 r. Placówka miała pięć etatów samochodowych, a od 31 lipca 2024 r. ponownie siedem. Ambasada nie miała przyznanych ryczałtów paliwowych⁴⁵.

Liczba posiadanych samochodów według stanu na 31 grudnia roku: 2020- wynosiła – osiem, 2021- pięć, 2022- pięć, 2023 – sześć, 2024 – osiem, a na 30 czerwca 2025 r. – osiem. W wykazach pojazdów placówki wg stanu na 30 czerwca 2024 r., 31 grudnia 2024 r. oraz 30 czerwca 2025 r. Placówka wykazywała błędną liczbę etatów samochodowych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W placówce zgodnie z §§ 31 i 33 zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z 14 kwietnia 2020 r. w sprawie użytkowania pojazdów w placówkach zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej⁴⁶ dla posiadanych samochodów prowadzono karty drogowe zawierające szczegółową ewidencję przebiegu i zużycia paliwa oraz karty ewidencyjne. Analiza kart drogowych dwóch samochodów⁴⁷ wykazała, że rozliczone w nich przebiegi były zgodne z wykazanymi w sprawozdaniach przekazanych do MSZ. Z samochodów korzystali pracownicy zatrudnieni w Ambasadzie jako kierowcy. Ewidencja wykorzystania samochodów prowadzona była zgodnie z zarządzeniem w sprawie użytkowania pojazdów w placówkach zagranicznych RP.

(akta kontroli str. 1528-1529, 1591-1616)

Według stanu na 1 stycznia 2020 r. w ewidencji Ambasady ujęto 227 dóbr kultury o wartości 247 685,17 EUR, stan tych dóbr na 30 czerwca 2025 r. wynosił 242 sztuki o wartości 274 853,41 EUR. Przeprowadzone w trakcie kontroli NIK, w dniu 23 października 2025 r., oględziny prawidłowości gospodarowania 26 losowo wybranymi dobrami kultury, wykazały, że były one wykorzystywane zgodnie z zasadami określonymi w § 11 Instrukcji w sprawie gospodarowania składnikami majątku. W jednym przypadku stwierdzono, że dobro kultury znajduje się w innej lokalizacji, niż wskazana w kartotece środków trwałych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1768-1770)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku 2020 oraz w latach 2023-2025 (I półrocze) Placówka posiadała więcej pojazdów samochodowych niż określony przez MSZ etat samochodowy. Przyznany Ambasadzie etat samochodowy w 2020 r. oraz od 2024 r. (od 31 lipca) do 2025 r. wynosił siedem, a liczba posiadanych samochodów osiem⁴⁸. W 2023 r. liczba etatów samochodowych wynosiła pięć a liczba samochodów sześć⁴⁹. W każdym z ww. okresów Ambasada posiadała o jeden samochód więcej niż liczba przyznanych etatów. Natomiast wykazy pojazdów Placówki według stanu na 30 czerwca 2024 r., 31 grudnia 2024 r. oraz 30 czerwca 2025 r. sporządzono w sposób nierzetelny, bowiem wykazywano w nich, że Ambasada posiada cztery etaty samochodowe zamiast – w odniesieniu do stanu na 30 czerwca 2024 r. –

⁴⁵ Informacja pozyskana w trybie art. 29 ust. 1 pkt 1 lit. f) ustawy o NIK.

⁴⁶ Dalej: zarządzenie w sprawie użytkowania pojazdów w placówkach zagranicznych RP.

⁴⁷ BMW 520D oraz Mercedes – Benz V Klasse.

⁴⁸ Według stanu na koniec 2020 r., 2024 r. i 2025 r. (I półrocze).

⁴⁹ Według stanu na koniec 2023 r.

pięciu, a w odniesieniu do stanu na 31 grudnia 2024 r. i 30 czerwca 2025 r. - siedmiu.

(akta kontroli str. 1528-1529, 1591-1616)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że stan etatów samochodowych wykazany w wykazie sporządzonym na dzień 30 czerwca 2025 r. został przyjęty na podstawie ostatniego wykazu z 31 grudnia 2024 r. Ponadto wyjaśnił, że Placówka na roboczo podjęła starania w celu wyjaśnienia stanu etatów samochodowych, jednak nie otrzymała informacji z Biura Inwestycji MSZ, a także, iż udokumentowanie stanu przyznania/zatwierdzenia przez Biuro Inwestycji MSZ etatów samochodowych w Ambasadzie RP w Rzymie nie chwilę obecną nie jest możliwe⁵⁰.

(akta kontroli str. 1516-1520)

2. W Placówce w przypadku jednego dobra kultury (z 26 objętych kontrolą) miejsce lokalizacji było inne niż określone w księdze inwentarzowej. W trakcie przeprowadzonych w toku kontroli NIK oględzin, w dniu 23 października 2025 r., stwierdzono, że sekretera "Praska"⁵¹, umieszczona była w Gabinetie Kierownika Placówki, podczas gdy zgodnie z księgą inwentarzową miejscem lokalizacji był salon żółty.

(akta kontroli str. 2964-2983)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że przyczyna i data zmiany miejsca ww. mebla nie są znane pracownikom Ambasady. Uaktualnienia zapisu w księdze inwentarzowej dokonano w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli str. 1189)

3. Ambasada nierzetelnie dokumentowała przeprowadzenie analizy gospodarności zawarcia umów najmu lokali mieszkalnych. W dokumentacji dotyczącej ośmiu umów najmu lokali⁵² z 10 objętych kontrolą⁵³ brak było analizy potwierdzającej, że wybrana została najkorzystniejsza oferta. Działanie takie było niezgodne z § 5 ust. 1 oraz § 6 ust. 3 zarządzenia w sprawie umów cywilnoprawnych. Stosownie do ww. regulacji, zawarcie umowy cywilnoprawnej na potrzeby placówki zagranicznej wymaga pisemnego uzasadnienia określającego przynajmniej potrzebę zawarcia umowy i przydatności jej rezultatu dla realizacji zadań komórki organizacyjnej lub placówki zagranicznej oraz, że dokumentacja dotycząca zawarcia umowy powinna w sposób jednoznaczny dowodzić, że wybrana została oferta najkorzystniejsza lub, że niemożliwe było porównanie ofert.

(akta kontroli str. 2200-2339, 2398)

⁵⁰ Pismo Placówki z 6 listopada 2025 r., nr AMB.RZYM.023.42.2025.

⁵¹ Nr inwentarzowy 809/09/4-0034.

⁵² Zawarte w latach 2020-2024.

⁵³ Umowy zawarte w latach: 2020 r. – jedna umowa, 2021 r. – dwie umowy, 2022 r. – jedna umowa, 2023 r. – trzy umowy, 2024 r. – jedna umowa, 2025 r. – dwie umowy.

Kierownik Placówki wyjaśnił, że *analizy rynku są na bieżąco przeprowadzane w bardzo rozbudowanym zakresie. Materiały dwóch ostatnich analiz zostały przekazane odrębnie Inspektorom NIK.*

(akta kontroli str. 1170-1190, 2593-2601)

NIK wskazuje, że przekazana dokumentacja analizy dotyczyła jedynie 2025 r. i zawierała podział nieruchomości na typy, wraz z przykładowymi ofertami.

4. W budynku WKiP nie zapewniono toalety dla interesantów.

(akta kontroli str. 2966-2975)

Kierownik WKiP wyjaśnił, że *iz w przypadkach niecierpiących zwłoki udostępniana jest toaleta znajdująca się w części biurowej Konsulatu, pod nadzorem portiera. Wyjaśnił także, że próby realizacji w tym zakresie robót budowlanych skończyły się niepowodzeniem z uwagi m.in. na brak zgody właścicieli budynku na zmiany. Kierownik Placówki wyjaśnił, że w związku z wygasającą umową najmu w 2029 r., planowana jest zmiana siedziby Wydziału Konsularnego, w szczególności w aspekcie propozycji wynajmującego skrócenia okresu najmu. Wobec powyższego placówka utrzymuje obiekt w stanie niepogorszonym wykonując tylko niezbędne prace konserwacyjne wynikające z obowiązku najemcy. Dostęp do pomieszczenia higieniczno-sanitarnego zapewniany jest w asyście pracownika WKiP.*

(akta kontroli str. 1170-1190, 2966-2975)

NIK wskazuje, że w ciągu ponad 20-letniego okresu użytkowania obiektu nie podjęto decyzji, w efekcie których doszłoby do polepszenia warunków lokalowych WKiP, a zapewnianie toalety dla osób obsługiwanych przez Ambasadę RP w Rzymie w części administracyjnej, w której przechowywane są m.in. paszporty nie stanowi bezpiecznego rozwiązania. Dostrzegając rolę MSZ w podjęciu decyzji o lokalizacji Wydziału, NIK wskazuje jednocześnie, że w latach 2020-2025 (I półrocze) Ambasada zmieniała zarówno lokale mieszkalne dla członków służby zagranicznej, jak i przeprowadziła z powodzeniem konkurs na najem rezydencji Ambasadora oraz wszczęła proces inwestycyjny polegający na remoncie budynku z przeznaczeniem na rezydencję dla Ambasadora. Deklarowane działania, mające na celu polepszenie warunków lokalowych, w których świadczone są usługi konsularne prowadzone są nieskutecznie.

(akta kontroli str. 2744-2468, 2966-2975)

5. W budynku administracyjnym, należącym do Ambasady w dwóch pomieszczeniach (biurowym i przeznaczonym na archiwum) występowało zagrzybienie, „spuchnięcia” oraz ubytki tynków. Stwierdzono także, że instalacje odprowadzające wodę z dachu i tarasu były nieszczelne, co powodowało zalewanie ścian i tarasu podczas deszczu. Świadczy to o ich niewłaściwym utrzymaniu w zakresie stanu technicznego. Kierownik Administracji wyjaśnił, że *pomieszczenia są zaplanowane do remontu, ale preliminarz wydatków jeszcze nie został ustalony. Wskazał, że pomieszczenie biurowe jest teraz wykorzystywane ze względu na toczącą się kontrolę NIK, ale nie jest obecnie normalnie użytkowane.*

(akta kontroli str. 2984-2990)

OCENA CZĄSTKOWA

Stan wyposażenia Placówki w składniki majątku trwałego pozwalał na wykonywanie zadań przypisanych placówce zagranicznej. Inwentaryzacja składników majątkowych została przeprowadzona zgodnie z wewnętrznymi regulacjami, a stwierdzone niedobory zostały wyjaśnione i rozliczone. Opóźnienie w rozliczeniu niedoborów za 2021 r. było niezależne od Ambasady i nastąpiło niezwłocznie po zatwierdzeniu przez MSZ. W Placówce prowadzono ocenę nieprzydatnych i niewykorzystanych środków trwałych. W księgach inwentarzowych prawidłowo ujmowano składniki majątku.

Wykorzystywana przez Placówkę powierzchnia biurowa wynosiła w zależności od budynku średnio od 24 do 68 m² na pracownika. W Ambasadzie od ponad 20 lat brakowało toalety dla interesantów Wydziału Konsularnego i Polonii, a wewnętrzne kontrole stwierdzały braki m.in. w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa. Nie pomijając roli MSZ w podjęciu decyzji o zmianie lokalizacji WKiP lub złożoności warunków lokalowych w Wydziale, a także zważywszy na zrealizowane przedsięwzięcia w postaci remontu dachu Ambasady czy podjęcie się dostosowania budynku na potrzeby rezydencji, w ocenie NIK, dotychczas podjęte przez Placówkę działania w odniesieniu do WKiP były nieskuteczne.

OBSZAR

3. Realizacja wydatków na świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz na dodatki zagraniczne.

Opis stanu faktycznego

3.1 Sposób naliczania wysokości dodatku zagranicznego przysługującego członkom służby zagranicznej oraz terminy ich wypłaty skontrolowano na wybranej losowo próbie pięciu osób wykonujących obowiązki służbowe w Ambasadzie w latach 2020-2025 (I półrocze). Wysokość dodatku zagranicznego dla poszczególnych osób ustalono jako iloczyn kwoty bazowej dodatku zagranicznego, dla państwa przyjmującego, tj. kwoty 541 EUR określonej w załączniku nr 2 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej⁵⁴ (w latach 2020-2024) i 552 EUR od stycznia 2025 r. określonej w obwieszczeniu Ministra Spraw Zagranicznych z 20 grudnia 2024 r. w sprawie kwot bazowych dodatku zagranicznego dla poszczególnych państw przyjmujących obowiązujących od dnia 1 stycznia 2025 r.⁵⁵ oraz właściwy mnożnik dodatku zagranicznego z uwzględnieniem zajmowanego stanowiska. Wysokość naliczonych dodatków zagranicznych w 2025 r. była obliczona zgodnie z art. 51 i 51a ustawy o służbie zagranicznej, a w poprzednich latach zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej. Dodatki zagraniczne dla poszczególnych członków służby zagranicznej w latach 2020-2025 (I półrocze) były wypłacane terminowo.

(akta kontroli str. 1533-1534)

⁵⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 1837. Dalej: rozporządzenie w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej.

⁵⁵ M.P. z 2024 r. poz. 1086.

3.2 W latach 2020-2025 (do zakończenia kontroli) koszty podróży w związku z wyznaczeniem stanowiska w placówce zagranicznej dla członków służby zagranicznej i członków ich rodzin⁵⁶ pokrywane były przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Ze środków Ambasady pokrywano zasiłek adaptacyjny oraz zwrot kosztów podróży i ryczałt na przewóz mienia osobistego członka służby zagranicznej i członków jego rodziny w związku z odwołaniem członka służby zagranicznej ze stanowiska.

Wysokość naliczonych zasiłków adaptacyjnych i terminowość ich wypłaty zbadano na losowo wybranej próbie pięciu członków służby zagranicznej. Analiza wykazała, że w każdym przypadku świadczenia te naliczane były w prawidłowej wysokości. Spośród badanych przypadków dla jednej osoby dodatek wypłacono w dniu następującym po dniu podjęcia wykonywania obowiązków służbowych.

(akta kontroli str. 1533-1534)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że zasiłek adaptacyjny dla pracownika podejmującego obowiązki w Placówce przygotowywany jest do wypłaty w pierwszym dniu pracy (gotówka w kasie lub przelew bankowy), natomiast w praktyce zdarza się, że pracownik nie pojawia się w kasie urzędu w wyznaczonym terminie lub np. nie posiadając konta w banku miejscowym nie decyduje się na pobranie gotówki z kasy. Wyjaśnił ponadto, że do dowodu księgowego nie zostało dołączone wyjaśnienie w tej sprawie, zatem nie jest znany powód wypłaty zasiłku z jednodniowym opóźnieniem.

(akta kontroli str. 1516-1520)

Wysokość wypłaconych środków na zwrot kosztów pokrycia podróży przesiedleniowej (ryczałt na przewóz mienia osobistego oraz diety) w związku z odwołaniem członka służby zagranicznej zbadano na losowo wybranej próbie pięciu osób. W każdym przypadku świadczenia naliczone i wypłacone zostały w prawidłowej wysokości, zgodnie z art. 53a ustawy o służbie zagranicznej, a poprzednio § 11 rozporządzenia w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej.

(akta kontroli str. 1533-1534)

3.3 Przyznawanie lokali mieszkalnych dla członków służby zagranicznej oraz wysokość i terminy wnoszenia kaucji na zabezpieczenie pokrycia szkód i braków zbadano na losowo wybranej próbie 10 mieszkań. W pięciu przypadkach z 10 badanych, Kierownik Placówki nie sporządził protokołu zdawczo-odbiorczego, a w sześciu nie zawarto umowy użyczenia lokalu mieszkalnego z członkiem służby, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

We wszystkich zbadanych przypadkach w prawidłowej wysokości została naliczona i pobrana kaucja na zabezpieczenie pokrycia szkód i braków. Kaucje wnoszone były w miesięcznych ratach poprzez potrącenie z dodatku zagranicznego każdego członka. Powierzchnia wynajmowanych lokali

⁵⁶ Pokrycie kosztów podróży przesiedleniowej członka służby zagranicznej i członków jego rodziny, ryczałt na przewóz mienia osobistego członka służby zagranicznej i członków jego rodziny, diety.

mieszkalnych członków służby zagranicznej w latach 2020-2023 (do 31 marca) była zgodna z obowiązującymi ówczesnie normami⁵⁷.

(akta kontroli str. 2192-2198, 2500-2522, 25812-587)

3.4 W latach 2020-2025 (I półrocze) członkowie służby zagranicznej, którym przydzielono lokal mieszkalny, pokrywali opłaty za energię elektryczną i gaz z uwzględnieniem wewnętrznych uregulowań⁵⁸. Ambasada dokonywała zwrotu zapłaconych kwot przez użytkowników lokali mieszkalnych. Ustalona wysokość opłat zryczałtowanych nie została zaktualizowana w 2021 r., o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2049, 2498-2499, 2524-2592)

3.5 Analiza wypłaconych w latach 2020-2025 (I półrocze) świadczeń⁵⁹: na pokrycie opłat za naukę dzieci w szkole bazowej typu podstawowego lub średniego, wypłacanych na małoletnich członków rodziny oraz niezatrudnionych lub nieprowadzących działalności zarobkowej małżonków wykazała, że należności były wypłacane zgodnie z art. 53f i art. 85a pkt 2 ustawy o służbie zagranicznej. W jednym przypadku Placówka zrefundowała koszty opłat za naukę dzieci w szkole podstawowej, która nie została wskazana w decyzji Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej w sprawie ustalenia list i przedszkoli bazowych⁶⁰.

Kierownik Placówki wyjaśnił, że wybór innej szkoły niż szkoła bazowa określona w decyzji Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej, został zaakceptowany przez Zastępcę Dyrektora Biura Spraw Osobowych⁶¹ MSZ. W treści pisma Zastępcy Dyrektora Biura Spraw Osobowych podano, że zwrot kosztów za naukę w szkole innej niż bazowa, następuje na podstawie § 8 pkt 1 i 2 zarządzenia nr 1 Dyrektora Generalnego Służby Zagranicznej z 3 lutego 2014 r., zgodnie z którym górnym limitem refundacji jest wysokość opłat w szkole bazowej. W ww. piśmie podano także, że w przypadku wyższych kosztów nauki w szkole wybranej przez pracownika, różnica kosztów pokrywana jest ze środków własnych pracownika, przy kosztach niższych – do wysokości kosztów ponoszonych w wybranej szkole (innej niż bazowa).

(akta kontroli str. 1533-1534, 1516-1523, 1583-1590)

6. Analiza kosztów przejazdu pięciu losowo wybranych członków służby zagranicznej pracujących w Ambasadzie w latach 2020-2025 (do zakończenia kontroli) wraz z członkami rodzin przebywającymi z nimi na stałe w państwie przyjmującym, do kraju i z powrotem w ramach podróży urlopowej, wykazała, że zgodę na pokrycie kosztów podróży urlopowej każdorazowo na wniosek zainteresowanego, za pośrednictwem Ambasady, wydawało MSZ. Po udzieleniu zgody przez MSZ, środki na podróż urlopową wypłacane były przez Ambasadę. Środki były wypłacane członkom służby zagranicznej zgodnie z art. 53h ust. 1 pkt 1 ustawy o służbie zagranicznej, a poprzednio § 13 ust. 1 rozporządzenia

⁵⁷ Tj. rozporządzeniem w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej.

⁵⁸ Zarządzenie wewnętrzne w sprawie odpłatności za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach pracowników zamieszkałych na i poza terenem Ambasady RP w Rzymie: nr 16 z 7 października 2020 r., 1 lutego 2022 r., 1 lutego 2023 r., 25 stycznia 2024 r.

⁵⁹ Analizą objęto pięciu losowo wybranych członków służby zagranicznej.

⁶⁰ Tj. decyzji nr 2 z 3 stycznia 2025 r., nr 26 z 1 lipca 2025 r. nr 33 z 10 września 2025 r.

⁶¹ Claris z 20 czerwca 2023 r., nr BSO.403.1.2023.

w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej i obejmowały zwrot kosztów podróży samolotem.

(akta kontroli str. 1533-1581)

W odniesieniu do poziomu zatrudnienia w Placówce pracowników, których zadania związane były z prowadzeniem inwestycji i robót remontowych, Kierownik Placówki wyjaśnił: *W zakresie obsługi administracyjnej do wykonywania zadań związanych z prowadzeniem inwestycji i robót obsada nie jest optymalna. Wydział Administracyjny odpowiada za pozyskanie i stan techniczny nieruchomości oraz ich wyposażenia (siedziba ambasady, rezydencja, mieszkania pracownicze z zasobów ambasady), w tym przeprowadza procedurę w zakresie niezbędnych konserwacji, remontów, inwestycji, przeglądów technicznych określonych w przepisach odrębnych i zbycia nieruchomości oraz majątku Ambasady obecnie przy merytorycznej obsadzie EKK jednej Osoby – Kierownik Administracyjny. Jedna osoba na samodzielnym stanowisku organizuje i zarządza ogółem zagadnień i prac związanych z prowadzeniem przedsięwzięć budowlanych w fazie zainicjowania realizacji (przygotowywanie postępowań przetargowych i udział w pracach komisji przetargowych, prowadzenie korespondencji związanej z prowadzonymi przetargami, sporządzanie protokołów ze spotkań i narad z tym związanych, gromadzenie dokumentacji postępowań przetargowych); nadzoruje realizację zadań budowlanych i ich zgodności z założeniami określonymi w dokumentach kierunkowych dotyczących zakresu, harmonogramu ich realizacji i budżetu oraz raportuje zaangażowanym w realizację tych zadań stronom na temat ich przebiegu oraz stanu zaawansowania. Stanowisko funkcjonuje dopiero od lutego 2025 r. Ambasada posiłkuje się wsparciem Biura właściwego do spraw inwestycji w MSZ i innych jednostek w MSZ odpowiedzialnych za finansowanie, utrzymanie i bezpieczeństwo placówek zagranicznych. Zlecana jest podmiotom miejscowym obsługa prawna w zakresie umów cywilnoprawnych, prawa administracyjnego, nieruchomości. Umowy na prawie polskim opiniowane są przez Radców prawnych MSZ.*

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku czterech lokali mieszkalnych użyczonych pracownikom służby zagranicznej⁶² (z dziesięciu skontrolowanych przypadków) nie sporządzono protokołu zdawczo-odbiorczego mieszkania lub nie zawarto umowy użyczenia lokalu mieszkalnego z członkiem służby. Było to niezgodne z § 9 ust. 2 Instrukcji z 23 sierpnia 2004 r. w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych⁶³. Regulacja ta stanowi, że przejęcie lokalu następuje na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego według wzoru określonego w załączniku nr 5 do ww. Instrukcji. Od 2025 r. było to również niezgodne z art. 53c ustawy o służbie zagranicznej, który stanowił, że kierownik placówki

⁶² Dotyczy użyczenia lokali w latach: 2020 r. – jedno użyczenie, w 2021 r. – dwa użyczenia, 2023 r. – jedno użyczenie.

⁶³ Dz. Urz. MSZ z 2004 r., Nr 4, poz. 68. Dalej: Instrukcja w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych.

zagranicznej zawiera z członkiem służby zagranicznej umowę użyczenia lokalu mieszkalnego, a przejęcie lokalu i odpowiedzialność za szkody wynikłe z użytkowania lokalu następuje na podstawie protokołu zdawczo-odbiorczego. Ponadto jedna umowa użyczenia zawarta była jeszcze ze Stałym Przedstawicielstwem RP przy ONZ w Rzymie. Wszystkie umowy zawarte zostały jedynie w języku włoskim, a do dokumentacji nie dołączono uzasadnienia odstąpienia od obowiązku ich zawarcia również w języku polskim. Było to niezgodne z § 17 ust. 2 i 4 zarządzenia w sprawie umów cywilnoprawnych. Ww. przepis stanowi, że umowy cywilnoprawne podlegające prawu obcemu należy zawierać w dwóch wersjach językowych – w języku polskim oraz języku państwa przyjmującego albo innym języku zrozumiałym dla kontrahenta. Odstąpienie od zawarcia umowy w języku polskim jest możliwe, lecz wymaga uzasadnienia, o czym stanowi § 17 ust. 4 zarządzenia w sprawie umów cywilnoprawnych.

(akta kontroli str. 1170-1190, 2200-2350)

Kierownik Placówki wyjaśnił, że *niezwłocznie zostaną uzupełnione umowy użyczenia lokali mieszkalnych oraz protokoły ZO z członkami służby zagranicznej dot. czterech adresów mieszkań oraz zostanie dokonana cesja jednej z umów. Ponadto druki protokołów ZO placówka będzie stosowała zgodnie ze wzorem Instrukcji nr 5 Dyrektora SZ z dnia 23.08.2004 r. Zdarzają się sytuacje, kiedy placówka nie zawiera umów w dwóch wersjach językowych z powodu odmowy, głównie ze strony kontrahenta miejscowego – włoskiego, w związku z nieznaną umiejętnością języka polskiego i niechęcią podpisania dokumentu w obcym języku.*

(akta kontroli str. 1170-1190)

2. W 2021 r. nie dokonano aktualizacji zasad odpłatności za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach pracowników zamieszkałych na i poza terenem Ambasady, co było niezgodne z § 11 ust. 6 Instrukcji w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych. Zgodnie z tym przepisem wysokość opłat zryczałtowanych powinna być aktualizowana co najmniej raz w roku kalendarzowym. Kierownik Placówki w złożonych wyjaśnieniach nie odniósł się do powodów braku aktualizacji w 2021 r.

(akta kontroli, str. 1513-1520)

OCENA CZĄSTKOWA

Wydatki ponoszone przez Ambasadę na dodatki zagraniczne oraz świadczenia przysługujące członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej oraz członkom ich rodzin naliczane były w prawidłowej wysokości oraz wypłacane, poza jednym przypadkiem, terminowo. Powierzchnia mieszkań przydzielana członkom służby zagranicznej była zgodna z zasadami określonymi w § 7 ust. 2 rozporządzenia w sprawie dodatku zagranicznego i świadczeń przysługujących członkom służby zagranicznej wykonującym obowiązki służbowe w placówce zagranicznej. Kaucje na zabezpieczenie pokrycia szkód i braków pobierane były przez Ambasadę od członków służby zagranicznej, którym przyznano lokale mieszkalne, w prawidłowej wysokości, w terminach określonych w § 8 ust. 2 ww. rozporządzenia. Opłaty za zużycie energii elektrycznej i gazu pobierane były od członków służby zagranicznej

w prawidłowych wysokościach (wynikających z pomiarów licznikowych lub według ustalonego ryczału). W Placówce wystąpiły przypadki niesporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego mieszkania, a także niezawarcia umowy użyczenia lokalu mieszkalnego z członkiem służby. Stwierdzono również, iż wbrew obowiązкови wynikającemu z § 11 ust. 6 Instrukcji w sprawie gospodarki lokalami mieszkalnymi w placówkach zagranicznych, nie zaktualizowano w 2021 r. zasad odpłatności za zużycie energii elektrycznej i gazu w mieszkaniach pracowników zamieszkałych na i poza terenem Ambasady.

OBSZAR

4. Prowadzenie ksiąg rachunkowych i sporządzanie sprawozdań budżetowych placówki zagranicznej.

Opis stanu faktycznego

4.1 W latach 2020-2025 (do dnia zakończenia kontroli NIK) obowiązki głównego księgowego pełniły dwie osoby. Spełniały one wymagania określone w art. 54 ust. 9 ustawy o finansach publicznych.

(akta kontroli str. 431-441)

4.2 Stosownie do postanowień art. 10 ustawy o rachunkowości, Kierownik Placówki 2 stycznia 2025 r. zatwierdził zasady (politykę) rachunkowości Ambasady. Poprzednio obowiązywała polityka rachunkowości wprowadzona zarządzeniem Kierownika Ambasady z dnia 31 stycznia 2023 r. oraz z 1 sierpnia 2018 r. Integralną częścią polityki rachunkowości była m.in. wprowadzona do stosowania Instrukcja w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów i dowodów księgowych w jednostce budżetowej⁶⁴, gdzie wskazano m.in. osoby (stanowiska) odpowiedzialne za sprawdzanie dowodów księgowych pod względem merytorycznym, formalno-rachunkowym oraz zatwierdzające do realizacji płatności wynikające z tych dowodów. W polityce rachunkowości określono w szczególności: rok obrotowy oraz okresy sprawozdawcze; metody wyceny aktywów i pasywów; sposób prowadzenia ksiąg rachunkowych, w tym zakładowy plan kont, wykaz kont księgi głównej, zasady prowadzenia kont ksiąg pomocniczych oraz ich powiązania z kontami księgi głównej; wykaz ksiąg rachunkowych; wskazanie systemu przetwarzania danych. W polityce rachunkowości obowiązującej w latach 2020-2024 nie określono danych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 a, b, c, oraz danych, o których mowa w pkt 4 ustawy o rachunkowości, natomiast w polityce rachunkowości obowiązującej od 1 stycznia 2025 r. przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń obejmowały tylko wybrane operacje gospodarcze, zaś w zakresie wykazu komputerowych zbiorów danych tworzących księgi oraz opisu algorytmów, parametrów i programowych zasad ochrony danych ograniczono się do wskazania, że przechowywane są w Biurze Informatyki i Telekomunikacji MSZ, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 449-457, 469-656)

4.3-4.4 Kontrola 36 dowodów księgowych na kwotę 847 526,26 EUR będących podstawą dokonanych w latach 2020-2025 (I półrocze) wydatków wykazała, że: dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalno-rachunkowym i merytorycznym; operacje gospodarcze ujęto w wielkościach wynikających z dokumentujących je dowodów księgowych na odpowiednich

⁶⁴ Poprzednio obowiązywała Instrukcja z 1 września 2024 r. (oznaczona nr Amb.Rzym.430.04.2024) oraz z 1 grudnia 2020 r. 30 stycznia 2017.

kontach księgi głównej i kontach pomocniczych; w pięciu dowodach księgowych nie wskazano zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca ujęcia dowodu w księgach, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, w sześciu przypadkach dowodu księgowego nie sprawdzono pod względem merytorycznym, w tym w jednym przypadku wydatek nie został zatwierdzony do wypłaty przez osoby upoważnione, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*, zapisy księgowe zawierały elementy wymagane art. 23 ust. 2 ustawy o rachunkowości. Stwierdzono również, że przyjęty w stosowanym przez Ambasadę systemie finansowo-księgowym, sposób ewidencji dowodów księgowych w dzienniku umożliwiał ich jednoznaczne powiązanie ze sprawdzonymi i zatwierdzonymi dowodami księgowymi. Dziennik umożliwiał uzgodnienie jego obrotów z obrotami zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej.

(akta kontroli, str. 9-12, 206-236)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. należności Ambasady na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 381,83 EUR, a zobowiązania 868 118,44 EUR. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) oraz kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (49 841 EUR). Należności dotyczyły głównie rozliczeń z Ministerstwem Obrony Narodowej z tytułu rozliczenia kosztów ataszatu obrony (155,14 EUR) oraz prokuraturą z tytułu kosztów przesyłek kurierskich (181,69 EUR).

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. należności Ambasady na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 120,00 EUR, a zobowiązania 863 270,11 EUR. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) i kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (41 067,00 EUR). Należności dotyczyły rozliczeń z tytułu zwrotnej pomocy finansowej.

Zobowiązania Ambasady na koniec 2022 r. na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 870 119,47 EUR, konto nie wykazywało należności. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) i kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (43 791,00 EUR).

Należności Ambasady na koniec 2023 r. na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 3,5 EUR, a zobowiązania 874 616,03 EUR. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) i kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (36 170,00 EUR). Należność dotyczyła rozliczeń z Departamentem Konsularnym Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Należności Ambasady na koniec 2024 r. na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 17 505,83 EUR, a zobowiązania 860 690,86,03 EUR. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) i kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (40 615,00 EUR). Należności dotyczyły głównie rozliczeń z MSZ z tytułu delegacji (4 544,48 EUR) oraz Instytutem Polski w Rzymie (12 863,45 EUR).

Należności Ambasady według stanu na dzień 30 czerwca 2025 r. na koncie rozrachunkowym 200 wynosiły 24 849,60 EUR, a zobowiązania 904 550,70 EUR. Zobowiązania dotyczyły głównie stałej zaliczki budżetowej (806 171,43 EUR) i kaucji mieszkaniowej pracowników Ambasady (42 506,00 EUR), a należności dotyczyły głównie rozliczeń z Kancelarią Prezydenta RP i MSZ.

(akta kontroli, str. 1617-1688)

4.5 Badaniem objęto zgodność danych ujętych w sprawozdaniach Rb-28PL – *kwartalne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych placówki* i Rb-34PL – *kwartalne sprawozdanie z wykonania planu dochodów i wydatków na*

rachunku, o którym mowa w art. 163 ustawy o finansach publicznych z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej oraz terminowości ich przekazywania do MSZ w latach 2020-2025 (I półrocze). Dane wykazane w badanych sprawozdaniach Rb-28PL były zgodne z danymi wykazanymi w ewidencji księgowej. Sprawozdania zostały przekazane do Biura Finansów MSZ zgodnie z wytycznymi MSZ w terminach określonych w § 4 zarządzenia nr 33 MSZ z dnia 12 października 2011 r. w sprawie procedury nadzoru nad działalnością finansową placówek zagranicznych⁶⁵.

W latach 2020-2025 I półrocze, stan rachunku dochodów Ambasady, o których mowa w art. 163 ustawy o finansach publicznych wynosił:

- w 2020 r. – 93 212,74 EUR stan środków pieniężnych na początku roku i przychody własne 180,66 EUR, stan na koniec roku 93 392,74 EUR. Nie poniesiono wydatku;
- w 2021 r. – 93 393,40 EUR stan środków pieniężnych na początku roku, przychody ogółem 5 823,67 EUR. Stan środków na koniec roku 99 217,07 EUR. Nie poniesiono wydatku;
- w 2022 r. – 99 217,07 EUR stan środków pieniężnych na początku roku, przychody własne 9 230,00 EUR. Stan środków na koniec roku 108 447,00 EUR. Nie poniesiono wydatku;
- w 2023 r. – 108 447,07 EUR stan środków pieniężnych na początku roku, przychody ogółem 6 949,82 EUR. Stan środków na koniec roku 115 396,89 EUR. Nie poniesiono wydatku;
- w 2024 r. – 115 396,89 EUR stan środków pieniężnych na początku roku, przychody ogółem 1 202 733,05 EUR, w tym 1 081 848,26 EUR przelew redystrybucyjny. Nie ponoszono wydatków z tego konta. Stan środków na koniec roku 1 202 733,05 EUR;
- w 2025 r. (I półrocze) – 1 202 733,05 EUR stan środków pieniężnych na początku roku, przychody ogółem 210 EUR. Wydatki wynosiły 1 116 959,00 EUR (przelew redystrybucyjny). Stan środków na 30 czerwca 36 984,05 EUR.

Placówka nie ponosiła wydatków na zadania określone w art. 163 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, tj. na sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z remontami i odtworzeniem mienia Ambasady. W sprawozdaniu Rb-34PL na drugi kwartał 2025 r. nie ujęto dochodów uzyskanych tytułem odsetek od zgromadzonych środków na koncie bankowym w wysokości 17 285,45 EUR, w ww. sprawozdaniu za lata 2020-2025 (I półrocze) nie wykazano wydatku (przelewu) na konto dochodów Ambasady kwoty odsetek od zgromadzonych środków, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 657-663, 665-672, 675-678, 713-727, 738-744, 765-773, 776-779, 823-831, 834-837, 842-858, 927-935, 939-942, 1015-1024, 1027-1030, 1035-1054, 1072-1086, 1110-1113, 1116-1134, 1137-1168)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁶⁵ Dz. Urz. MSZ Nr 9 poz. 63.

1. Obowiązująca w Placówce, w latach 2020-2024, polityka rachunkowości nie zawierała niektórych elementów określonych w art. 10 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj.:

a) przyjętych zasad klasyfikacji zdarzeń na poszczególnych kontach określonych w zakładowym planie kont, o czym stanowi art. 10. ust. 1 pkt 3a ww. ustawy

b) wykazu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych z określeniem ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych (prowadzonych ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera) – art. 10. ust. 1 pkt 3b ww. ustawy;

c) opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz programowych zasad ochrony danych, w tym w szczególności metod zabezpieczenia dostępu do danych i systemu ich przetwarzania (prowadzonych ksiąg rachunkowych przy użyciu komputera) – art. 10. ust. 1 pkt 3c ww. ustawy;

d) systemu służącego ochronie danych i ich zbiorów, w tym dowodów księgowych, ksiąg rachunkowych i innych dokumentów stanowiących podstawę dokonanych w nich zapisów – art. 10. ust. 1 pkt 4 ww. ustawy.

Natomiast w polityce rachunkowości obowiązującej od 1 stycznia 2025 r. przyjęte zasady klasyfikacji zdarzeń obejmowały tylko wybrane operacje gospodarcze, zaś w zakresie wykazu komputerowych zbiorów danych tworzących księgi oraz opisu algorytmów, parametrów i programowych zasad ochrony danych ograniczono się do wskazania, że przechowywane są w Biurze Informatyki i Telekomunikacji MSZ.

(akta kontroli str. 449-457, 469-656)

Kierownik Placówki wyjaśnił m.in., że *zakładowy plan kont, obowiązujący od 1 stycznia – aktualny na 2025 rok, opracowany na podstawie ustawy o rachunkowości, Placówka otrzymała z Biura Finansów MSZ przy clarisie nr BF.4030.57.2025/1/57 z dnia 20.01.2025 r. Plan wyszczególnia obowiązujący porządek kont bilansowych (syntetycznych) placówki oraz kont analitycznych i sumarycznych obowiązujących w komputerowym programie księgowym fkw.in.*

Księgi rachunkowe w Ambasadzie RP w Rzymie prowadzone są na informatycznych nośnikach danych, księgowy program komputerowy jest przekazywany przez Biuro Informatyki i Telekomunikacji MSZ do dalszego wykorzystania przez placówkę i przechowywany w formie zaszyfrowanej. Opis procedur przetwarzania danych i użytkowania systemu informatycznego Ambasady zawarty został w Dokumentacji opisującej przyjęte zasady Polityki Rachunkowości Placówki; załącznikiem jest Instrukcja obiegu i kontroli dokumentów w placówce.

(akta kontroli str. 1179-1262)

NIK wskazuje, że zakładowego planu kont nie należy utożsamiać z przyjętymi zasadami klasyfikacji zdarzeń, które określają m.in. rodzaje operacji księgowanych na danym koncie, ze wskazaniem stron konta, z podaniem typowych operacji księgowanych na danym koncie oraz ich treści ekonomicznej. Ponadto NIK wskazuje, że poza wskazaniem w polityce rachunkowości, iż od 1 stycznia 2004 r. Ambasada rozpoczęła prowadzenie ksiąg rachunkowych z wykorzystaniem programu FK WIN, w zapisach polityki nie zawarto ww. obligatoryjnych jej elementów.

2. Na pięciu dowodach (z 36 objętych kontrolą) brakowało wskazania miesiąca, w którym należy ująć dany dowód w księgach rachunkowych, co było niezgodne z art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości, który stanowi, że dowód księgowy powinien zawierać co najmniej zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca ujęcia dowodu w księgach rachunkowych.

(akta kontroli, str. 1179-1190)

Kierownik Ambasady wyjaśnił, że brak powyższej informacji o zakwalifikowaniu wydatku budżetowego do ujęcia w księgach rachunkowych poprzez wskazanie miesiąca wynika najprawdopodobniej z niedopatrzeń. Wyjaśnił również, że w latach 2020-2024 referat ds. księgowych Ambasady posługiwał się dwiema odrębnymi pieczęciami – jedna służyła dekretacji w ramach ewidencji kosztu do systemu księgowego i druga określająca miesiąc ujęcia kosztu w księgach, a od końca 2024 r. wprowadzona została jedna pieczęć zawierająca oba ww. elementy.

(akta kontroli, str. 1179-1181, 1190)

3. Na sześciu dowodach księgowych (z 36 objętych kontrolą) brak było śladu rewizyjnego (brak podpisu) o dokonaniu sprawdzenia dokumentu pod względem merytorycznym, w tym w jednym przypadku wydatek nie został zatwierdzony przez osoby odpowiedzialne, co naruszało § 3 ust. 4 i 6 Instrukcji w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów i dowodów księgowych w jednostce budżetowej - Ambasada RP w Rzymie z 30 stycznia 2017 r. oraz § 7 ust. 4 i 6 Instrukcji w sprawie obiegu oraz kontroli dokumentów i dowodów księgowych w Ambasadzie RP w Rzymie z 1 grudnia 2020 r.

(akta kontroli, str. 1179-1190)

Kierownik Ambasady wyjaśnił, że w odniesieniu do ww. dowodów księgowych z 2020 r. dokonano szczegółowego dodatkowego sprawdzenia w archiwum Placówki celem odszukania dowodów księgowych z pełnym zatwierdzeniem narzuconym przez przepisy - jednak bez rezultatu. Wyjaśnił także, iż obecny personel był zatrudniony w Ambasadzie w późniejszym okresie i, nie jest możliwe udzielenie bardziej szczegółowej odpowiedzi.

(akta kontroli, str. 1181)

4. W żadnym z lat objętych kontrolą nie wykazano w sprawozdaniu RB-34PL wydatkowania (przelewu) na konto Ambasady kwoty odsetek od zgromadzonych środków. Z kolei w RB-34PL za IV kwartał 2024 r. nie wykazano dochodów z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym w kwocie 17 285,45 EUR, pomimo ujęcia ich w ewidencji księgowej i wpływu na konto bankowe.

(akta kontroli, str. 664, 725, 878, 1087, 1114, 2777-2963)

Główna księgowa wyjaśniła, że *odsetki bankowe ewidencjonowane były w latach 2020-2024 na koncie Dochodów Budżetowych nr 750.13. W ramach konta 750 placówka nie realizuje żadnych wydatków przy wykorzystaniu uzyskanych uprzednio odsetek i innych wpływów. Z konta Dochodów Budżetowych nie opracowuje się i nie realizuje planu wydatków placówki. Saldo konta Dochodów Budżetowych rozliczanie jest przez Biuro Finansów oficjalnymi pismami zasilającymi. Kwoty potrącane z salda dochodów są odprowadzane do Skarbu Państwa przy rozliczaniu sum na realizację planów finansowych placówki. Kwota łączna w wys. 17.285,45 EUR została*

zaewidencjonowana w systemie księgowym placówki na Dochody Budżetowe (konto 750) w przekonaniu, iż stanowi to zwrot łącznych bankowych opłat skarbowych i kosztów bankowych w ramach realizowanych przelewów, a także kosztów administracyjnych tytułem prowadzenia konta bankowego w ciągu pełnego roku 2024. W celu uzyskania szczegółowych wyjaśnień, jakie rodzaje wydatków poniesionych przez placówkę składają się na dwa otrzymane zwroty, tj. 8 189,46 EUR oraz 9 095,99 EUR (łącznie 17 285,45 EUR) – przy podkreśleniu faktu, iż nie odpowiadały one w pełni procentowo określonym w regulaminie wartościom z uwagi na fakt, iż urząd nie dysponuje lokatami bankowymi – placówka poprosiła bank o doprecyzowanie. Ówczesna informacja pracownika banku utwierdziła placówkę w przekonaniu, iż jest to głównie zwrot ww. kosztów bankowych, a mając na uwadze, iż zwrócone sumy poniesione wg planu finansowego nie są odsetkami, zaksięgowano je na koncie dochodów.

(akta kontroli, str. 2991-3013)

OCENA CZĄSTKOWA

Obowiązki głównego księgowego w całym okresie objętym kontrolą powierzone zostały osobom, które spełniały wymagania określone przepisami ustawy o finansach publicznych. W polityce rachunkowości nie uwzględniono niektórych elementów określonych w art. 10 ustawy o rachunkowości, przy czym nie miało to relewantnego wpływu na rachunkowość Placówki. Księgi rachunkowe, na podstawie których sporządzano sprawozdania, prowadzone były zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzono, że w niektórych analizowanych dowodach księgowych nie wskazano miesiąca, w którym należy ująć dowód w księgach rachunkowych Placówki. Wystąpiły również przypadki braku zatwierdzenia dowodów księgowych pod względem merytorycznym oraz zatwierdzenia wydatku. Sprawozdania Rb-28PL oraz Rb-34 PL sporządzane były terminowo. Przy czym w sprawozdaniach Rb-34PL nie zostały wykazane wpływy z tytułu odsetek od środków zgromadzonych na rachunku bankowym oraz ich przekazanie na rachunek dochodów Placówki.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwaga Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę na konieczność zapewnienia bieżącego kompletowania i gromadzenia wszystkich dowodów związanych z dokonywaniem danego wydatku Placówki, a zwłaszcza tych, które poprzedzają zaciąganie zobowiązania.

Wnioski 1. Ponoszenie wydatków w oparciu o rzetelnie udokumentowaną analizę potrzeby ich dokonywania i wyboru najkorzystniejszej oferty, na podstawie prawidłowo sporządzonych i zweryfikowanych dowodów księgowych.
2. Rzetelne sporządzanie umów cywilnoprawnych w dwóch wersjach językowych zawierających wszystkie wymagane elementy lub pisemne uzasadnianie przyczyn odstąpienia od tego wymogu.
3. Gospodarowanie flotą pojazdów służbowych w nieprzekraczalnych limitach dotyczących liczby przyznanych etatów samochodowych.

4. Wprowadzenie w polityce rachunkowości wszystkich elementów określonych w art. 10 ustawy o *rachunkowości*.
5. Rzetelne określanie przedmiotu zamówienia w SWZ oraz ustalanie szacunkowej wartości zamówienia publicznego zgodnie z metodyką przewidzianą dla robót budowlanych i projektowych.
6. Podjęcie skutecznych działań zmierzających do zapewnienia toalety dla interesantów Wydziału Konsularnego oraz usunięcia zagrzybienia i naprawy rynien w budynku administracyjnym.
7. Sporządzanie sprawozdań budżetowych RB-34PL z uwzględnieniem wszystkich dochodów, w tym odsetek od środków zgromadzonych na rachunku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w postaci elektronicznej z użyciem kwalifikowanych podpisów elektronicznych.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwagi i
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 28 listopada 2025 r.

Kontrolerzy

Joanna Piasecka-Girguś
Główny specjalista kontroli
państwowej

/podpisano elektronicznie/

Aleksandra Koszarek
Specjalista kontroli państwowej

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Poznaniu

Dyrektor

Karolina Wirszyt-Sitkowska

/podpisano elektronicznie/

